

OPĆI PODACI			
IME I PREZIME	Karlo Bojčić		
Naziv studija	Pedagogija i kultura suvremene škole		
Matični broj	270		
Odobranje teme za stjecanje doktorata znanosti <i>(staviti križić u polje)</i>	☒ u okviru doktorskog studija	☐ izvan doktorskog studija	☐ po osnovi znanstvenih dostignuća
Ime i prezime majke i/ili oca	Zvonko i Anđa Bojčić		
Datum i mjesto rođenja	8.8.1991., Osijek		
Adresa	Luke Botića 15, Tenja		
Telefon / mobitel	031 300 958/ 091 602 96 00		
e-pošta	karlo.bojccic@gmail.com ; kbojccic@ffos.hr		
ŽIVOTOPIS			
Obrazovanje <i>(od novijega k starijem datumu)</i>	2013. – 2016. - Magistar pedagogije i magistar edukacije povijesti - Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Filozofski fakultet, Sveučilišni diplomski studij pedagogije i povijesti, nastavnički smjer 2010. – 2013. - Sveučilišni prvostupnik pedagogije i povijesti - Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Filozofski fakultet, Sveučilišni preddiplomski studij pedagogije i povijesti 2006. – 2010. – I. gimnazija Osijek 1999. – 2006. – OŠ Tenja, Tenja 1998. – 1999. – OŠ Mladost, Osijek		
Radno iskustvo <i>(od novijega k starijem datumu)</i>	25.03.2019. – danas - Suradničko radno mjesto asistenta na Odsjeku za pedagogiju na Filozofskom fakultetu u sastavu Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku 01.02.2019. - 22.03.2019. – stručna zamjena na radnom mjestu učitelja povijesti u OŠ Đakovački Selci, Selci Đakovački 04.06.2018. - 18.06.2018. - Nestručna zamjena na radnom mjestu učitelja glazbene kulture u OŠ Tenja, Tenja 01.03.2017. - 11.03.2018. - Suradničko radno mjesto asistenta na Odsjeku za pedagogiju na Filozofskom fakultetu u sastavu Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku 03.10.2016. - 28.02.2017. - Stručno osposobljavanje za rad bez zasnivanja radnog odnosa – pedagog škole u OŠ Tenja, Tenja		

<p>Popis radova</p>	<p>Livazović, G., Bojčić, K. (2020). Revisiting the Clockwork Orange: A Review of Theories of Aggressive Behaviour from the Perspective of the Ecological Systems Theory. <i>Policija i sigurnost</i>, 29(3), str. 268-286.</p> <p>Livazović, G., Bojčić, K. (2020). Qualitative research on the dark figure of physical violence. <i>SAGE Research Methods Cases</i>. doi:10.4135/9781529743814</p> <p>Livazović, G., Bojčić, K. (2019). Prevention of Physical Violence in Early Childhood and Adolescence: Risk and Protective Factors. U: Aydin, R., Yildiz, H. (Ur.), <i>International Mediterranean Social Sciences Congress Book (MECAS): Contemporary Issues in Social Sciences</i> (str. 115-124). Sarajevo: Bandirma Onyedi Eylul University and Komsija; DOBRA KNJIGA d.o.o.</p> <p>Livazović, G., Bojčić, K. (2019). Problem gambling in adolescents: what are the psychological, social and financial consequences? <i>BMC Psychiatry</i>, 19(1), 1-15. Doi:10.1186/s12888-019-2293-2</p> <p>Livazović, G., Bojčić, K. (2018). Povezanost sociodemografskih obilježja, rizičnih stilova ponašanja i sklonosti kockanju adolescenata. <i>Život i škola: časopis za teoriju i praksu odgoja i obrazovanja</i>, 63(1), 139-148.</p>
<p>Popis aktivnih sudjelovanja na kongresima</p>	<p>Međunarodna znanstveno-stručna konferencija "4-ONE" (ZA-JEDNO), Osijek, 26. – 27. studeni 2020., naslov izlaganja: „Odnos medija i rizičnih ponašanja mladih: teorija, istraživanja i praksa“ (samostalno izlaganje)</p> <p>Godišnja konferencija europskog udruženja za kriminologiju - EUROCRIM 2020, 20th Annual Conference of the European Society of Criminology, online izdanje 10. – 11. rujna 2020., naslov izlaganja: “Physical Violence among Preschool Children” (samostalno izlaganje)</p> <p>Seventh International Mediterranean Social Sciences Congress (MECAS VII), Budimpešta, Mađarska 10. – 12. rujna 2019., naslov izlaganja: “Prevention of Physical Violence in Early Childhood and Adolescence: Risk and Protective Factors” (u koautorstvu s izv. prof. dr. sc. Goranom Livazovićem)</p>
<p>NASLOV PREDLOŽENE TEME</p>	
<p>Hrvatski</p>	<p>Rizični i zaštitni čimbenici u razvoju fizički agresivnog ponašanja djece predškolske i mlađe školske dobi</p>
<p>Engleski/njemački</p>	<p>The Risk and Protective Factors in the Development of Physically Aggressive Behaviour in Preschool and Elementary School Children</p>
<p>Jezik na kojem će se pisati disertacija</p>	<p>Hrvatski jezik</p>
<p>OBRAZLOŽENJE TEME</p>	

<p>Sažetak na hrvatskom jeziku (maksimalno 1000 znakova s praznim mjestima)</p>	<p>Fizički agresivno ponašanje djece društveni je problem koji je godinama u fokusu istraživača u području društvenih znanosti. Iako postoji velik broj istraživanja koja se bave agresivnim ponašanjem djece, ona se uglavnom odnose na populaciju djece školskog uzrasta i adolescente. Ovaj rad analizirat će rizične i zaštitne čimbenike koji utječu na razvoj fizički agresivnog ponašanja predškolske djece i djece mlađe školske dobi. Ispitat će se koji čimbenici, vezani za osobne karakteristike i socijalnu okolinu djece, pridonose razvoju fizički agresivnog ponašanja. Identifikacija rizičnih i zaštitnih čimbenika omogućit će pravovremene i ciljane preventivne mjere kojima bi se moglo smanjiti pojavnost fizički agresivnog ponašanja djece.</p>
<p>Sažetak na engleskom/njemačkom jeziku (maksimalno 1000 znakova s praznim mjestima)</p>	<p>Physical aggressive behaviour of children is a social problem that has been in the focus of researchers in the field of social sciences for years. Although there is a large body of research of physical aggressive behaviour of children, it mainly relates to the population of school-age children and adolescents. This paper will analyse the risk and protective factors influencing the development of physical aggressive behaviour of preschool children and young school children. It will be examined which factors, related to the personal characteristics and social environment of children, contribute to the development of physical aggressive behaviour among children. Identification of risk and protective factors will enable timely and targeted preventive measures that could reduce physical aggressive behaviour of children.</p>
<p>Uvod (maksimalno 2000 znakova s praznim mjestima)</p>	
<p>Agresivno ponašanje i nasilje su, kao pojave karakteristične za gotovo sva društva, predmet istraživanja brojnih znanstvenika iz kojih je proizašlo nekoliko teorijskih pristupa istraživanju ovih fenomena. Svjetska zdravstvena organizacija (Krug, Mercy, Dahlberg i Zwi, 2002) definira nasilje kao namjernu upotrebu fizičke sile ili moći prijetnjom ili akcijom prema samome sebi, prema drugoj osobi, grupi ljudi ili čitavoj zajednici, a što može rezultirati ili rezultira ozljedom, smrću, psihološkim posljedicama, nerazvijenošću ili deprivacijom. Agresivno ponašanje ne isključuje fizičke oblike nasilja, ali se uglavnom odnosi na manje ekstremna namjerna ponašanja koja mogu uzrokovati negativne psihološke i/ili fizičke posljedice po druge (Orpinas i Horne, 2005). Dakle, nasilje je oblik agresivnog ponašanja, jer je svako nasilno ponašanje ujedno i agresivno ponašanje. Međutim, sva agresivna ponašanja nisu ujedno i nasilje. Fizički agresivno ponašanje je najuočljiviji oblik agresivnog ponašanja među djecom, a uključuje guranje, udaranje, štipanje, čupanje, uništavanje odjeće ili imovine djeteta (Berk, 2017; Kraljic Babić i Vejmelka, 2015). Posljedice fizičke agresije mogu djecu pratiti kroz cijeli život, a uključuju usamljenost, depresivnost, tugu, strah, nesigurnost, nisko samopouzdanje, bolest te stjecanje reputacije koja ih čini atraktivnijom žrtvom od djece koja nisu viktimizirana (Sindik i Veselinović, 2008; Crick, Casas i Ku, 1999). S obzirom da nijedna zasebna teorija agresivnosti nije dala zadovoljavajuće objašnjenje ovog fenomena, u novije se vrijeme javljaju integrativni modeli razvoja agresivnog ponašanja (Velki i Kuterovac Jagodić, 2014), a jedan od njih je bioekološki model ljudskog razvoja (Bronfenbrenner, Morris, 2006). Navedeni model omogućuje holistički pogled na agresivnost jer se njime razvoj agresivnog ponašanja djece objašnjava utjecajem zaštitnih i rizičnih čimbenika kroz nekoliko sustava, koji dijete okružuju i na njega djeluju izravno i neizravno. Postoje brojna istraživanja koja su proučavala pojavu fizički agresivnog ponašanja u školskom kontekstu te utvrdila rizične i zaštitne čimbenike u njegovom razvoju (Livazović i Vranješ, 2012; Skinner i sur., 2014). Međutim, nalazi tih istraživanja ne mogu se primijeniti na populaciju djece predškolske i mlađe školske dobi zbog različitih razvojnih faza u kojemu se ta djeca nalaze (Berk, 2017). S druge strane, studije o razvoju fizički agresivnog ponašanja djece predškolske i mlađe školske dobi nisu opsežne, a moguće objašnjenje za nedostatak istraživanja fizički agresivnog ponašanja djece predškolske i mlađe školske dobi može se pronaći u prevladavajućem mišljenju da se fizički agresivno ponašanje pojavljuje u kasnom djetinjstvu i ranoj adolescenciji kao rezultat lošeg</p>	

vršnjačkog utjecaja, izloženosti nasilnim medijskim sadržajima i povećane razine testosterona (Tremblay, 2010).

Pregled dosadašnjih istraživanja (maksimalno 5000 znakova s praznim mjestima)

Fizički agresivno ponašanje nije rezultat samo individualnih karakteristika djeteta, nego je pod utjecajem višestrukih odnosa s obitelji, vršnjacima, školom i učiteljima, susjedstvom te interakcijom s medijima (Swearer i Hymel, 2015). Kao rezultat toga, niz istraživanja posvećen je razumijevanju različitih čimbenika koji utječu na razvoj fizički agresivnog ponašanja djece (Casas i sur., 2006; Jamnik i DiLalla, 2018; Soydan, Alakoç, Azak, 2017). Potrebno je naglasiti kako ista varijabla može biti i rizičan i zaštitni čimbenik, ovisno o predznaku varijable koji se promatra. Na primjer, niska inteligencija djeteta je rizičan čimbenik za razvoj fizički agresivnog ponašanja, s druge strane, iznad prosječna ili visoka inteligencija predstavlja zaštitni čimbenik u razvoju fizički agresivnog ponašanja. U središtu Bronfenbrennerova bioekološkog modela razvoja je dijete s pripadajućim osobnim i socijalnim karakteristikama (Bronfenbrenner, 1979). Individualni čimbenici koji utječu na pojavu fizički agresivnog ponašanja kod djece su spol, temperament, mogućnost samokontrole, inteligencija, hiperaktivnost, geni i hormoni (Crick i sur., 1999; Lösel i Farrington, 2012; Cakić i Velki, 2014). Kada je riječ o spolnim razlikama, istraživanja pokazuju kako se dječaci češće fizički agresivno ponašaju, a isto tako su češće žrtve fizičke agresije, dok su djevojčice češće verbalno agresivne (Crick i sur., 1999; Côté, 2007). Na dijete neposredno utječu čimbenici mikrosustava, kao prve razine socijalnog utjecaja bioekološkog modela razvoja. Emocionalno pozitivni odnos roditelj-dijete i sigurna privrženost temeljni su zaštitni čimbenici u djetetovom razvoju, a među ostale čimbenike koji utječu na razvoj fizički agresivnog ponašanja na obiteljskoj razini navode se roditeljski stil odgoja, psihološka kontrola roditelja, socioekonomski status obitelji, antisocijalni životni stil roditelja (trenutni ili u mladosti), stariji brat ili sestra, obiteljske norme prema nasilju, obiteljsko nasilje (Casas i sur., 2006; Tremblay, 2010; Velki, 2012; Holmes, Voith i Gromoske, 2014; Soydan i sur., 2017). Istraživanje Casas i suradnika (2006) pokazalo je kako majčin autoritativni stil roditeljstva negativno korelira s fizički agresivnim ponašanjem djeteta, dok se permisivni roditeljski stil majke navodi kao prediktor fizički agresivnog ponašanja kćeri. Isto istraživanje nije pokazalo korelaciju između roditeljskog stila oca i fizički agresivnog ponašanja djece. Ovo istraživanje također je pokazalo kako se djeca čiji roditelji koriste psihološku kontrolu češće fizički agresivno ponašaju. Istraživanje koje su proveli Holmes i suradnici (2014) pokazalo je kako izloženost obiteljskom nasilju predviđa učestalije agresivno ponašanje djece. Nizak socioekonomski status je rizičan čimbenik za razvoj fizički agresivnog ponašanja. Lösel i Farrington (2012) ističu kako nizak socioekonomski status ima posredni utjecaj na dijete. Naime, siromaštvo povećava razinu stresa roditelja, a taj stres vodi ka učestalijim obiteljskim sukobima, zanemarivanju i zlostavljanju djeteta, strogoj disciplini i kažnjavanju te manjem nadzoru djeteta. Postoje dokazi kako su roditelji fizički agresivne djece i sami imali sličan problem u ponašanju tijekom odrastanja. Takvi roditelji imaju poteškoće u stvaranju obiteljskog okruženja koje u ranom djetinjstvu podržava učenje kontrole fizički agresivnih reakcija djeteta (Provençal, Booij i Tremblay, 2015). Tremblay (2010) ističe kako je imanje starijeg brata ili sestre jedan od najboljih prediktora za fizički agresivno ponašanje jer time dijete ima metu na kojoj može vježbati fizički agresivno ponašanje.

Na razini škole i vrtića kao čimbenike u razvoju fizički agresivnog ponašanja navode se odnos između djeteta i odgojitelja/učitelja, jasna pravila ponašanja, dosljednost u negativnom potkrepljivanju agresivnog ponašanja, motivacija i povezanost sa školom (Livazović i Vranješ, 2012; Lösel i Farrington, 2012; Troop-Gordon, 2015; Velki, 2012). Čimbenici koji utječu na razvoj fizički agresivnog ponašanja na razini vršnjaka uključuju stupanj prihvaćanja u vršnjačkoj grupi i vršnjačke norme prema agresivnom ponašanju (Jackson, Capella i Watling Neal, 2015; Nelson, Burner, Coyne, Hart i Robinson, 2016). Fizički agresivno ponašanje djeteta može dovesti do njegovog negativnog sociometrijskog statusa u vršnjačkoj grupi, ali i negativan status djeteta može dovesti do fizički agresivnih interakcija između djeteta i grupe (Boivin, Vitaro i Poulin, 2005). Ukoliko je fizički agresivno ponašanje učestalo ili normirano u razredu, tada će djeca koja se fizički agresivno ponašaju biti prihvaćena među vršnjacima (Jackson i sur., 2015). Lösel i Farrington (2012) navode negativnu školsku klimu kao rizičan čimbenik za razvoj agresivnog ponašanja. S obzirom da pozitivna školska klima uključuje norme, vrijednosti i očekivanja koja podupiru osjećaj društvene, emocionalne i fizičke

sigurnosti, nedostatak takve klime i osjećaja sigurnosti za djecu može biti izvor frustracije koja vodi do ljutnje, otuđenja i mogućeg fizički agresivnog ponašanja (Livazović i Bojčić, 2020).

Čimbenici egzosustava na dijete utječu posredno. Događaji i procesi koji se odvijaju u egzosustavu djeluju na mikrosustav i indirektno na dijete u razvoju (Bronfenbrenner, 1979). Čimbenici koji utječu na razvoj fizički agresivnog ponašanja na razini egzosustava su susjedstvo, mediji, radno okruženje roditelja te proširena obitelj (Farver, Xu, Eppe, Fernandez i Schwartz, 2005; Jamnik i DiLalla, 2018; Skinner i sur., 2014, Soydan i sur., 2017). Značajna spolna razlika u preferiranim medijskim sadržajima uočena je u istraživanju koje su proveli Jamnik i DiLalla (2018), pri čemu dječaci više gledaju medijski nasilne sadržaje. Također, za dječake je uočena značajna prediktivnost konzumiranja medijski nasilnih sadržaja za njihovo fizički agresivno ponašanje, dok je za djevojčice prediktivnost bila marginalno značajna. Berk (2017) navodi rezultate longitudinalnih istraživanja prema kojima vrijeme provedeno gledanjem televizije u djetinjstvu i adolescenciji predviđa agresivno ponašanje u odraslosti, čak i kada se kontroliraju ostali rizični čimbenici (prethodno agresivno ponašanje djeteta i roditelja, socioekonomski status obitelji te stopa zločina u susjedstvu). Autorica dodaje kako agresivna djeca imaju veći apetit za nasilnim medijskim sadržajem te da dječaci provode više vremena uz nasilne medijske sadržaje zbog muški orijentiranih tema osvajanja i avantura. Međutim, i kod neagresivne djece nasilni medijski sadržaji potiču agresivne misli i ponašanje (Berk, 2017). Bandura (1965) navodi kako vjerojatnost da će gledatelj zapamtiti i biti motiviran ponoviti promatrano ponašanje, u ovom slučaju fizički agresivno ponašanje, ovisi o percepciji da se promatrani sadržaj može dogoditi u stvarnom životu. Iz tog razloga, fizički agresivno ponašanje ljudskih likova u medijskim sadržajima smatra se težim jer se djeca lakše identificiraju s ljudskim likovima, nego s neljudskim (Jamnik i DiLalla, 2018).

Kada je riječ o susjedstvu, izloženost agresiji u susjedstvu pozitivno je povezana s agresivnim ponašanjem djece (Farver i sur., 2005). Percepcija susjedstva kao opasnog mjesta povezana je s agresivnim ponašanjem djece navode u svojem istraživanju Skinner i suradnici (2014).

Cilj i hipoteze istraživanja (maksimalno 700 znakova s praznim mjestima)

Cilj istraživanja je identificirati rizične i zaštitne čimbenike koji utječu na razvoj fizički agresivnog ponašanja u populaciji djece predškolske i mlađe školske dobi.

Hipoteze:

H1: Očekuju se značajne razlike u učestalosti fizički agresivnog ponašanja djece s obzirom na njihova sociodemografska obilježja

H2: Očekuju se značajne razlike u učestalosti fizički agresivnog ponašanja djece s obzirom na stil roditeljstva

H3: Očekuje se da će kvaliteta odnosa između roditelja i odgojno-obrazovne ustanove biti prediktor učestalosti fizički agresivnog ponašanja djece

H4: Očekuje se da će sociometrijski status u odgojnoj grupi/razredu biti prediktor učestalosti fizički agresivnog ponašanja djece

H5: Očekuje se da će sklonost nasilnim medijskim sadržajima biti prediktor učestalosti fizički agresivnog ponašanja djece

H6: Očekuje se da će percepcija razine sigurnosti uže društvene sredine u kojoj žive roditelji, odgojitelji i učitelji biti prediktor učestalosti fizički agresivnog ponašanja djece

Korpus i metodologija istraživanja (maksimalno 6500 znakova s praznim mjestima)

U istraživanju će sudjelovati djeca predškolske i mlađe školske dobi koja pohađaju dječje vrtiće, prvi i drugi razred nekoliko osnovnih škola u Osječko-baranjskoj županiji, njihovi roditelji te odgojitelji i učitelji. Istraživanje će biti provedeno u skladu s Etičkim kodeksom istraživanja s djecom (Ajduković i Kolesarić, 2003). Odnosno, prije početka istraživanja razradit će se protokol o zaštiti djece, koji će se odnositi na pitanja poput: što učiniti ukoliko dijete postane vidno uznemireno tijekom istraživanja, kako otkriti neizravne znakove uznemirenosti, kako odlučiti kada je potrebna neposredna pomoć djetetu ili što učiniti ako se javi rizik od ozbiljne povrede. Razvit će se i djeci prilagođeni mehanizmi za povratne informacije i pritužbe koji će osigurati da se djeca osjećaju ugodno i sigurno izvijestiti o neetičnom ponašanju istraživačkog osoblja. Za sudjelovanje u istraživanju tražit će se pristanak djeteta, njegovih roditelja ili skrbnika te pristanak odgojno-obrazovne institucije koju dijete pohađa. Sudionicima će biti objašnjena svrha i način provedbe istraživanja u skladu s njihovom dobi i

razvojnim karakteristikama. Sudionike će se upoznati s pravom povlačenja pristanka za istraživanje u bilo kojoj fazi istraživanja; upoznat će ih se s rizicima i prednostima istraživanja. Vodit će se briga o zaštiti dobrobiti djeteta i njegovog integriteta kao cjelovite osobe, te o pravu djeteta na samoodređenje i izražavanje vlastitog mišljenja; tjelesnoj, emocionalnoj i psihološkoj sigurnosti sudionika; zaštiti privatnosti i anonimnosti sudionika; prilagodbi postupaka istraživanja dobi i stupnju zrelosti djeteta zasnivanjem metodologije istraživanja na znanstvenim spoznajama o djetetovu razvoju. Nakon provedenog istraživanja sudionicima će se razjasniti moguće nejasnoće te će ih se izvijestiti o rezultatima istraživanja. U istraživanju s roditeljima, odgojiteljima i učiteljima će se koristiti višedimenzionalni anketni upitnik. The Child Behavior Checklist (CBCL; Achenbach i Rescorla, 2001) standardizirani je anketni upitnik koji se sastoji od ukupno 113 čestica, ispunjavaju ga roditelji i odgojitelji (različite verzije), a njime se prikupljaju podaci o socijalnom, emocionalnom i bihevioralnom funkcioniranju djeteta. Djetetovo ponašanje procjenjuje se uz pomoć Likertove skale od 3 stupnja od 0 (nimalo kao moje dijete/učenik) do 2 (u velikoj mjeri kao moje dijete/učenik). U svom istraživanju Jamnik i DiLalla (2018) koristili su The Child Behavior Checklist za ispitivanje agresivnosti djece te su za varijablu agresivnost dobili visoki koeficijent pouzdanosti (Cronbach $\alpha = .86$). Ovaj upitnik preveden je na barem 69 različitih jezika, korišten je u preko 5000 izdanih radova u barem 60 kulturnih zajednica (Skinner i sur., 2014). Za prikupljanje podataka o odnosu djeteta s odgojiteljem/učiteljem koristit će se duža verzija Student-Teacher Relationship Scale, koja se sastoji od 28 čestica i mjeri odnose bliskosti, konflikta ili ovisnosti. Upitnik je namijenjen za odgojitelje i učitelje koji rade s djecom u dobi od 3 do 8 godina. Anketni upitnik Parental Involvement in School namijenjen je za roditelje i odgojitelje/učitelje, a njime se prikupljaju podaci o kvaliteti odnosa između roditelja i odgojno-obrazovne ustanove. Za prikupljanje podataka o stavovima roditelja, odgojitelja i učitelja prema agresiji koristit će se anketni upitnik Normative Beliefs about Aggression, a za prikupljanje podataka o stavovima roditelja prema agresivnom ponašanju njihove djece koristit će se anketni upitnik Parental Attitudes Toward Use of Aggression. Osim navedenih, za potrebe istraživanja koristit će se anketni upitnici kojima će se prikupljati podaci o sociodemografskim obilježjima djece i roditelja, a podaci o roditeljskom stilu odgoja i privrženosti između roditelja i djeteta prikupljat će se anketnim upitnikom Parental-Child Attachment. Roditelji će za sebe i za dijete ispunjavati upitnik Učestalost korištenja medijskih sadržaja. Podaci o karakteristikama i percepciji sigurnosti uže društvene sredine u kojoj žive djeca, roditelji, odgojitelji i učitelji prikupljat će se anketnim upitnicima Community Resources in Neighborhood, Neighborhood Disorganization i Survey of Exposure to Community Violence. Naposljetku, doradenim anketnim upitnikom Fear of Crime ispitivat će se strah roditelja, odgojitelja i učitelja od kriminalne viktimizacije, njihovi stavovi o funkcioniranju pravosuđa te povjerenje u državne institucije. U istraživanju s djecom koristit će se sociometrija. Izvještaji djece pružaju jedinstven i vrijedan izvor informacija o društvenom ponašanju djece i socijalnim relacijama među djecom. Izvještaji djece pružaju "unutarnji" pogled na dječju percepciju, procjenu, interakcije i međudnose s drugom djecom. Djeca u vrtiću ili školi provode većinu vremena zajedno, međusobno promatraju ponašanja i interakcije druge djece kroz različite kontekste u vrtiću ili školi (učionica, odmor, vrijeme ručka), svjesna su interakcija i veza druge djece te uloga koje djeca pojedinačno preuzimaju u vrtiću ili školi. Odraslima nedostaje ta "unutarnja" perspektiva i pristup višestrukim kontekstima dječjih života. Prikupljanje podataka odvit će se intervjuom "jedan na jedan". Koristit će se metoda skale procjene (rating scale method). Djecu će se tražiti da razvrstaju slike svojih kolega u jednu od tri kutije. Prva kutija na sebi će imati sretno lice (netko tko ne udara drugu djecu), druga neutralno lice (netko tko ponekad udara drugu djecu), treća tužno lice (netko tko često udara drugu djecu). Ovakvim pristupom se, za razliku od nominacija, dobiva procjena za svu djecu koja pohađaju odgojnu grupu ili razred. Ostala pitanja glase: netko tko započinje tučnjave s drugom djecom, netko tko gura drugu djecu kako bi dobio nešto što želi, netko tko drugoj djeci uzima igračke i stvari koje nisu njegove. Osim toga, djecu će se pitati da imenuju svoju najdražu televizijsku emisiju, seriju, film i/ili videoigru. S obzirom na pojavnost fizički agresivnog ponašanja u njima, imenovani medijski sadržaji će se ocijeniti na skali od 0 do 12. Ocjena 0 označavat će izostanak fizičke agresije (npr. Miru Miru), dok će ocjena 12 označavati učestali i realistični prikaz fizičke agresije (npr. Power Rangers). Pri analizi veliku ulogu ima tko čini agresiju. Agresija ljudskih likova smatrat će se težom jer se očekuje da će se djeca lakše identificirati s ljudskim likovima, nego s neljudskim. Učestalo i redovito fizički agresivno ponašanje u medijskom sadržaju također će imati utjecaj na visinu ocjene sadržaja. Barem 2 procjenjivača će pregledati i procijeniti

sve medijske izbore, a moguća nesuglasja oko procjene će se raspraviti i razriješiti. Ovaj postupak već je korišten u istraživanjima (Busching i sur., 2015; Jamnik i DiLalla, 2018). Radi provjere mjernih karakteristika instrumenata provest će se pilot istraživanje. Dobiveni podaci bit će obrađeni uz pomoć programa za statističku obradu podataka SPSS, primjenom deskriptivne statistike, t-testa za nezavisne uzorke, ANOVA-om, korelacijskom analizom i hijerarhijskom regresijskom analizom.

Istraživanje je primijenjeno jer će dovesti do novih spoznaja koje će poslužiti u ostvarivanju praktične svrhe smanjenja učestalosti fizički agresivnog ponašanja kod djece predškolske i mlađe školske dobi. Transverzalno jer se istražuje presjek pojave u određenom trenutku. Empirijsko je jer se podaci prikupljaju iz neposrednog odgojno-obrazovnog rada (Mužić, 2004).

Očekivani znanstveni doprinos predloženog istraživanja (maksimalno 500 znakova s praznim mjestima)

Fizički agresivno ponašanje djece predškolske i mlađe školske dobi pojava je koja je pod utjecajem mnogih rizičnih i zaštitnih čimbenika koji se nalaze unutar djeteta i u njegovoj okolini. Identificiranje tih čimbenika pomoći će u oblikovanju djelotvornih i pravovremenih programa prevencije fizički agresivnog ponašanja u ranoj životnoj dobi. S obzirom na plastičnost mozga u razdoblju ranog djetinjstva, fizički agresivno ponašanje lakše je korigirati tijekom ranog djetinjstva, prije nego li se ono ukorijeni kao stabilno ponašanje djeteta. Rezultati istraživanja bit će korisni za razvoj strategija promicanja odgojnih kompetencija roditelja i odgojitelja, te medijskih kompetencija roditelja, odgojitelja i djece. Osim toga, rezultati istraživanja omogućit će kvalitetnije osmišljavanje kurikuluma izobrazbe učitelja i odgojitelja, kao i suvremenije programe usavršavanja odgojitelja i učitelja u području prevencije fizički agresivnih ponašanja u vrtiću i školi.

Popis literature (maksimalno 15 referenci)

Achenbach, T.M., Rescorla, L. A. (2001). *Manual for ASEBA Preschool forms & profiles*. Burlington: University of Vermont, Research Center for Children, Youth, & Families.

Ajduković, M., Kolesarić, V. (2003). *Etički kodeks istraživanja s djecom*. Zagreb: Vijeće za djecu Vlade Republike Hrvatske; Državni zavod za zaštitu obitelji, materinstva i mladeži

Bandura, A. (1965). Influence of models' reinforcement contingencies on the acquisition of imitative responses. *Journal of Personality and Social Psychology*, 1, 589–595.

Berk, L.E. (2017). *Exploring Lifespan Development*. Hoboken: Pearson.

Boivin, M., Vitaro, F., Poulin, F. (2005). Peer Relationships and the Development of Aggressive Behavior in Early Childhood. U: Tremblay, R. E., Hartup, W. W., Archer, J. (ur.), *Developmental Origins Of Aggression*, (376-397). New York: The Guilford Press

Bronfenbrenner, U. (1979). *Ecology of Human Development: Experiments by Nature and Design*. Cambridge: Harvard University Press.

Bronfenbrenner, U., Morris, P.A. (2006). The bioecological model of human development. U:

Damon, W., Lerner, R., M. (ur.), *Handbook of Child Psychology*, (793–828). John Wiley & Sons.

Doi: 10.1002/9780470147658.chpsy0114

Busching, R., Gentile, D. A., Krahé, B., Möller, I., Khoo, A., Walsh, D. A., Anderson, C. A. (2015).

Testing the reliability and validity of different measures of violent video game use in the United States, Singapore, and Germany. *Psychology of Popular Media Culture*, 4(2), 97–111. Doi:

<https://doi.org/10.1037/ppm0000004>

Cakić, L., Velki, T. (2014). Agresivnost i prihvaćenost u skupini djece predškolske dobi. *Život i škola*, 32(2), 15-25.

Casas, J.F., Weigel, S.M. Crick, N.R., Ostrov, J.M., Woods, K.E., Jansen Yeh, E.A., Huddleston-Casas, C.A. (2006). Early parenting and children's relational and physical aggression in the preschool and home contexts. *Journal of Applied Developmental Psychology*, 27(3), 209-227. Doi: 10.1016/j.appdev.2006.02.003

Crick, N. R., Casas, J. F., Ku, H. (1999). Relational and Physical Forms of Peer Victimization in Preschool. *Developmental Psychology*, 35(2), 376-385. Doi: 10.1037//0012-1649.35.2.376

Côté, S. M. (2007). Sex differences in physical and indirect aggression: a developmental perspective. *European Journal of Criminal Policy Research*, 13, 183–200.

Farver, J.A., Xu, Y., Eppe S., Fernandez A., Schwartz D. (2005). Community violence, family conflict, and preschoolers' socioemotional functioning. *Developmental Psychology*, 41(1), 160-170. Doi: 10.1037/0012-1649.41.1.160

- Holmes, M., Voith, L., Gromoske, A.N. (2014). Lasting Effect of Intimate Partner Violence Exposure During Preschool on Aggressive Behavior and Prosocial Skills. *Journal of Interpersonal Violence*. 1-20. Doi: 0.1177/0886260514552441
- Jackson, D.R., Cappella, E., Watling Neal, J. (2015). Aggression Norms in the Classroom Social Network: Contexts of Aggressive Behavior and Social Preference in Middle Childhood. *American Journal of Community Psychology*, 56(3), 293-306. Doi: 10.1007/s10464-015-9757-4
- Jamnik, M. R., DiLalla, L. F. (2018). A Multimethodological Study of Preschoolers' Preferences for Aggressive Television and Video Games. *The Journal of Genetic Psychology*, 179(3), 156–169. Doi: <https://doi.org/10.1080/00221325.2018.1454883>
- Kraljic Babić, K., Vejmelka, L. (2015). Specifičnosti nasilja među djecom, prevencije i tretmana nasilnog ponašanja u predškolskoj dobi. *Socijalne teme*, 1(2), 91-114.
- Krug, E.G., Mercy, J.A., Dahlberg, L.L., Zwi, A.B. (2002). *The world report on violence and health*. Geneva: World Health Organization. Doi: [https://doi.org/10.1016/S0140-6736\(02\)11133-0](https://doi.org/10.1016/S0140-6736(02)11133-0)
- Livazović, G., Bojčić, K. (2020). Revisiting the Clockwork Orange: A Review of Theories of Aggressive Behaviour from the Perspective of the Ecological Systems Theory. *Policija i sigurnost*, 29(3), 268-286.
- Livazović, G., Vranješ, A. (2012). Pedagoška prevencija nasilničkog ponašanja osnovnoškolaca. *Život i škola*, 58(27), 55–76.
- Lösel, F., Farrington, D.P. (2012). Direct Protective and Buffering Protective Factors in the Development of Youth Violence. *American Journal of Preventive Medicine*, 43(2 Suppl 1):S8-S23. Doi: 10.1016/j.amepre.2012.04.029
- Mužić, V. (2004). *Uvod u metodologiju istraživanja odgoja i obrazovanja*. Zagreb: Educa.
- Nelson, D.A., Burner, K.C., Coyne, S.M., Hart, C.H., Robinson, C.C. (2016). Correlates of sociometric status in Russian preschoolers: Aggression, victimization, and sociability. *Personality and Individual Differences*, 94, 332-336. Doi: 10.1016/j.paid.2016.01.054
- Orpinas, P., Horne, A. M. (2005). *Bullying prevention: Creating a positive school climate and developing social competence*. Washington: American Psychological Association.
- Provençal, N., Booij, L., Tremblay, R.E. (2015). The developmental origins of chronic physical aggression: biological pathways triggered by early life adversity. *The Journal of Experimental Biology*, 218, 123-133. Doi:10.1242/jeb.111401
- Sindik, J. Veselinović, Z. (2008). Karakteristike nasilja nad djecom i između djece predškolske dobi. U: Kolesarić, P. (ur.), *Zbornik radova sa skupa Nasilje nad djecom i među djecom*, (str. 299-318). Osijek: Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Filozofski fakultet
- Skinner, A.T., Bacchini, D., Lansford, J.E., Godwin, J.W., Sorbring, E., Tapanya, S., ... Pastorelli, C. (2014). Neighborhood Danger, Parental Monitoring, Harsh Parenting, and Child Aggression in Nine Countries. *Societies*, 4(1), 45–67. Doi: <https://doi.org/10.3390/soc4010045>
- Soydan, S.B., Alakoç, D., Azak, H. (2017). Aggressive behaviours of 48- to 66-month-old children: predictive power of teacher–student relationship, cartoon preferences and mother's attitude. *Early Child Development and Care*, 187(8), 1244-1258. Doi: 10.1080/03004430.2017.1289191
- Swearer, S.M., Hymel, S. (2015). Understanding the psychology of bullying: Moving toward a social-ecological diathesis–stress model. *American Psychologist*, 70(4), 344-353. Doi: 10.1037/a0038929
- Tremblay, R.E. (2010). The development of chronic physical aggression: Genes and environments matter from the beginning. U: Tremblay, R.E., van Aken, M.A.G., Koops, W. (ur.), *Development and Prevention of Behaviour Problems From Genes to Social Policy*, (113-130). Taylor & Francis e-Library
- Troop – Gordon, W. (2015). The Role of the Classroom Teacher in the Lives of Children Victimized by Peers. *Child Development Perspectives*, 9(1), 55-60. Doi: 10.1111/cdep.12106
- Velki, T. (2012). Uloga nekih obiteljskih čimbenika u pojavi nasilja među djecom. *Psihologijske teme*, 21(1), 29-60.
- Velki, T., Kuterovac Jagodić, G. (2014). Individualni i kontekstualni činitelji dječjega nasilničkoga ponašanja prema vršnjacima. *Ljetopis socijalnog rada*, 21 (1), 33-64. Doi: <https://doi.org/10.3935/ljsr.v21i1.11>

Izjavljujem da nisam prijavio/prijavila temu doktorske disertacije (s istovjetnom temom) ni na jednom drugom sveučilištu.

U Osijeku, 28.12.2020.

Potpis

Karlo Bojčić

Napomena*

Izv. prof. dr. sc. Goran Livazović

Molimo Vas da ispunjeni Obrazac 1 pošaljete u elektroničkom i u tiskanom obliku (potpisan) referentu za doktorski studij u Uredu za studentska pitanja.

*Pod napomenu navesti budućeg mentora